

DIELO KLASIKOV MARXIZMU-LENINIZMU V ČSSR V ROKOCH 1918—1938

VIERA HUDEČKOVÁ

Existencia mnohých medzier v historicko-filozofickom spracovaní procesu šírenia a formovania marxistického filozofického myslenia u nás je dostatočne známa. Kým pri spracovaní obdobia od r. 1945 po súčasnosť sa dosiahli podstatnejšie výsledky, možno považovať pre obdobie predchádzajúce — najmä pre roky 1918—1938 — používanie pojmov „medzier“ či „nedostatkov“ skôr za eufemistické vyjadrenie, než za vyjadrenie charakterizujúce skutočný stav.¹

V časopiseckom článku nechceme a nemôžeme skúmať uvedené obdobie v celej šírke a zložitosti problematiky, súvisiacej s charakterom marxisticko-leninskej filozofie. Náš doterajší záujem o toto obdobie a jeho problematiku nás oprávňuje vyjadriť názor, že bude potrebné spracovať celý rad problémov, než sa bude môcť hovoriť o dosiahnutí podstatnejších pozitívnych výsledkov i pre toto obdobie. Pritom jestvuje potreba pochopiť genézu marxisticko-leninského filozofického myslenia v našich podmienkach nielen z dôvodov čisto teoretického záujmu, ale často pre hlbšie pochopenie historických zdrojov súčasných aktuálnych ideologických problémov.

Skúmanie procesu šírenia a rozvoja marxisticko-leninskej filozofie v období buržoáznej republiky je nemysliteľné bez znalosti situácie v oblasti prekladania a vydávania prác klasikov marxizmu-leninizmu. V našej štúdiu chceme venovať pozornosť osvetleniu tejto situácie. Súčasne chceme v tejto súvislosti pripomenúť, že tento druh činnosti — prekladateľsko-edičnú činnosť — nemožno, a to z viacerých dôvodov, považovať len za predpoklad rozvoja marxisticko-leninskej filozofie u nás, ale za jej *neoddeliteľnú súčasť*. Toto tvrdenie má „všeobecnú“ platnosť. Má však i zdôvodnenie, vyplývajúce zo špecifickosti charakteru šírenia a rozvoja marxizmu-leninizmu v našom prostredí.

Svoju pozornosť sústredíme na obdobie rokov 1918—1938. Ťažisko štúdie bude tvoriť oboznámenie so situáciou v prekladateľsko-edičnej činnosti diel Marxa, Engelsa a Lenina. Za organickú súčasť prekladateľsko-edičnej činnosti považujeme aj činnosť anotačnú, recenznú a popularizačnú, ak bezprostredne súvisela s vydavateľskou činnosťou. Tejto činnosti budeme venovať pozornosť v závere.

Naše skúmanie je motivované predovšetkým snahou prispieť k čiastočnému riešeniu otázky sústavného spracovania histórie marxisticko-leninského myslenia u nás.

Požiadavka znalosti diel klasikov marxizmu-leninizmu nebola v našich krajinách ničím úplne novým. Pomerne vysoká ideová úroveň robotníckeho

¹ Za východisko možno použiť len prácu STROHSA, S.: *Marxisticko-leninská filozofie v ČSR*, Praha 1962; pre obdobie po r. 1945 sú to články: HRZAL — NETOPIĽÍK: *K. analýze vývoje čs. filozofie po r. 1945*. *Filosofický časopis*, č. 3, 5, 6, 1972.